

EU chválí české školství za čerpání v projektech ze šablon, dotace mohou pomoci každé škole

VÁCLAV VELČOVSKÝ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy spustilo koncem února druhou vlnu přijímání žádostí o evropské dotace formou projektů zjednodušeného vykazování, takzvaných šablon. Podle náměstka pro řízení sekce operačních programů MŠMT Václava Velčovského jsou šablony jedinečným a smysluplným nástrojem pro všechny typy škol. Budou evropské prostředky a spektrum aktivit pro školy dostačující? A jak velký zájem ze strany žadatelů ministerstvo očekává? Nejen na tyto otázky odpovídá v následujícím rozhovoru právě náměstek Václav Velčovský.

?) Právě startuje výzva Šablony II Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Co si od ní slibujete?

Šablony jsou unikátním typem intervencí. Umožňujeme malým příjemcům získat evropské finanční prostředky díky typizovaným projektům přímo, bez zprostředkovatelů. Za tento efektivní přístup jsme velmi chváleni ze strany Evropské komise a inspirují se u nás také jiné členské státy. Od druhé vlny si slibujeme, že koncepční úpravy, kterými oproti první vlně šablony prošly, budou více reflektovat potřeby i možnosti škol. A samozřejmě doufáme, že překonáme objem 75 % mateřských a základních škol, které projekty realizovaly v první vlně.

?) Už jste zmínil, že do první vlny šablon se zapojilo přes 75 % MŠ a ZŠ z celé republiky. Celková alokace výzvy byla 4,5 miliardy korun, přičemž předložené projekty dosahovaly výše 3,5 miliardy korun. Jste s výsledky spokojeni?

Výsledek je skvělý. Za tři čtvrtiny všech mateřských a základních škol jsme velmi rádi. Především mateřské školy v minulosti nebyly mezi příjemci a šablony pro ně byly vůbec prvními evropskými intervencemi. Celková alokace nebyla sice vyčerpána, ale to souvisí s typem výzvy a s plánováním finančních toků. 5 610 projektů mateřských a základních škol, to je úžasné číslo.

?) Co vás při vyhodnocování žádostí z první vlny překvapilo nebo zaujalo?

Zaujala nás preference jednotlivých šablon. Nejvíce škol volilo šablonu doučování (celkem 2 165 škol) a školní kluby (celkem 1 883 škol). Dále je třeba uvést, že díky šablonám bylo vytvořeno 1 774 pozic školního asistenta na mateřských a 1 298 na základních školách. Dvouletým dětem se pak věnovalo 1 866 chův. To jsou obrovská čísla. Za každým je konkrétní osoba, která pomáhá školám, dětem a žákům, učitelům a samozřejmě také rodičům. Na jedné straně je to úspěch, na straně druhé to dokládá hlad po těchto pozicích. Také díky nim umožníme lépe implementovat změny ve školské legislativě, kterými prošla za poslední tři roky. Oproti tomu nejmenší zájem byl o DVPP v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti. Přestože se v těchto oblastech české školství mírně propadá (např. v šetřeních PISA), školy pravděpodobně nevnímají DVPP jako vhodný nástroj pro změnu tohoto trendu.

?) Využili jste zpětnou vazbu z první vlny šablon při přípravě aktuální výzvy na Šablony II?

Zpětná vazba učitelů, ředitelů i zřizovatelů je pro nás klíčová. Snažili jsme se ji maximálně využít, aby druhá vlna byla ještě jednodušší a mohla reflektovat různá specifika škol. Hlavní, systémovou změnou je rozšíření příjemců také na základní umělecké školy, střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Tyto instituce, které jsou nedílnou součástí českého vzdělávacího systému, tak budou moci volit z podobných aktivit. Věříme, že této příležitosti využijí. Změnou prošel výpočet výše projektu. Díky téměř dvojnásobné alokaci oproti první vlně budou mít školy možnost realizovat více aktivit. Nově je algoritmus výpočtu

300 000 Kč na mateřskou a základní školu plus 2 500 Kč na dítě/žáka. U základních uměleckých škol, středisek volného času, školních družin a školních klubů je to 100 000 Kč na školu či subjekt a 1 800 Kč na žáka, resp. účastníka zájmového vzdělávání. Na základě požadavků z terénu jsme snížili minimální výši projektu, aby ho mohly realizovat také malé školy. Nově tedy budou projekty v minimální výši 100 000 Kč. Z dílčích změn zmíním úpravu šablony DVPP, aby byla její realizace více flexibilní a žadatelé mohli volit délku kurzu podle svých potřeb, a vyjednání nových – využití ICT ve vzdělávání a projektové dny. Využili jsme také některé středoškolské šablony, které jsme upravili a nabízíme žadatelům této výzvy. Vedle toho jsme upravili dílčí nastavení jednotlivých šablon, aby lépe reflektovalo praxi na školách – např. výpočet úvazků nebo doložení kvalifikace. Jak vidíte, změn je opravdu hodně a věřím, že je školy ocení. Na tomto místě chci také velmi poděkovat všem, kteří se s námi podělili o své zkušenosti a díky kterým můžeme nabídnout lepší pravidla a podmínky.

?) Popište prosím konkrétněji dvě nové šablony pro mateřské a základní školy, které jste zmínil, tedy projektové dny a využití ICT.

Projektový den znamená výuku jak ve škole (varianta bez dopravy), tak mimo školu (varianta s dopravou). V českých školách stále převládá frontální typ výuky. Žáci se často ptají: „A k čemu mi to bude?“ Aktivita projektových dnů jim pomohou na tuto otázku získat odpověď. Obě šablony cílí na propojení teoretických znalostí s jejich praktickým využitím a s aktivním zapojením žáků do řešení úkolů. Z tohoto důvodu v projektových dnech figuruje i odborník z praxe, který pomůže teoretickou výuku ukotvit přímo v reálném prostředí, podle zaměření výuky např. v paměťových nebo jiných vzdělávacích institucích, v science learning centrech, ve firmách a podnicích, na úřadech a na dalších místech. Druhou šablonou je podpora vzdělávání s využitím ICT. V ní umožníme nákup tabletů či notebooků. Poučili jsme se z realizace podobných aktivit v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Nechceme po školách tvořit a zasílat žádné nové výukové materiály. Důležitá je samotná výuka a její kvalita. Výstupem aktivity proto není žádný materiál, ale dlouhodobá a pravidelná výuka s ICT sama o sobě. Osobně mám z obou velkou radost. Projektový den totiž vhodně propojí vzdělávání s reálným životem, ICT podpora pak alespoň částečně překoná nedostatečné ICT vybavení škol. Oba typy aktivit jsou dostupné nejen pro ZŠ a MŠ, ale i pro ostatní, nové žadatele výzvy.

?) Personální podpora MŠ a ZŠ ze strany školních asistentů a psychologů či kariérových poradců (u ZŠ) je stále aktuálním a důležitým tématem. Jak je to ale v případě ZUŠ a školských zařízení

Základní umělecké školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání navštěvují rovněž děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Proto také zde mohou personální šablony vhodně doplňovat pedagogy. O personálních šablonách jsme diskutovali se zástupci obou skupin nových žadatelů a vybrali pouze ty, které jsou pro ně užitečné. Školní asistent je univerzálním pracovníkem vhodným jak pro podporu výuky v jakémkoliv škole, tak pro vzdělávání ve školských zařízeních. Střediska volného času také ocení např. podporu kariérového poradce nebo sociálního pedagoga, zatímco na základních uměleckých školách pomůže speciální pedagog např. při výuce žáků se zdravotním postižením.

?) Jaké další aktivity jsou v Šablonách II připraveny přímo pro potřeby základních uměleckých škol?

Jedná se o koordinátora spolupráce ZUŠ a příbuzných organizací z oblasti kultury a umění. ZUŠ budou moci díky koordinátorovi spolupracovat např. s jinými uměleckými institucemi (divadly, filharmonii, muzei apod.) a realizovat společné činnosti pro žáky. Pro ZUŠ jsou také velmi vhodné nové aktivity, jako je realizace koncertů, výstav a představení. Ty vyžadují důkladnou přípravu, která mnohdy přesahuje běžnou pracovní dobu učitelů. Školy mohou tyto aktivity realizovat při využití projektového dne ve spolupráci s odborníky. V prostředí uměleckého vzdělávání to mohou být umělci, organizátoři kulturních aktivit, akademičtí pracovníci a další. Žáci během projektového dne zjistí, že samotné vystoupení je výsledkem pečlivé přípravy a organizace, do které se sami zapojí. Projektový den pak může proběhnout v galerii, koncertní síni, divadle apod. ICT ve výuce mohou v ZUŠ využít např. v hudebním oboru k nahrávání a editaci zvuku nebo ve výtvarném oboru při práci s aplikacemi na úpravu fotografií. Další vhodnou aktivitou jsou komunitně osvětová setkávání, kde se škola může více otevírat směrem k veřejnosti, rodičům, ale i ostatním školám.

?) Jak žadatelé hodnotí jednodušší administrativu u projektů podávaných v šablonách? Vnímají přednastavené šablony aktivit, z nichž si pouze podle vlastních potřeb vybírají, co jim vyhovuje, jako výraznou úlevu?

Šablony byly velmi pečlivě vyjednávány, aby naplnily cíle operačního programu. Finální šablonu schvaluje Evropský parlament, je to tedy poměrně náročný proces, přičemž vždy musíme při definici podmínek plně naplnit evropskou i národní legislativu, pravidla Evropských strukturálních a investičních fondů i různé nálezy auditů (národních i evropských).

ROZHOVOR

I přesto je však administrativní náročnost násobně menší než u standardních evropských projektů. Některé postupy jsme zjednodušili, abychom vyšli vstříc příjemcům: na projektu proběhne jen jedna zálohová platba, školní asistent bude moci potřebnou kvalifikaci dostudovat až v průběhu své činnosti do jednoho roku od nástupu, dosažení bagatelní podpory nově není povinné, u některých šablon došlo ke zjednodušení vykazování – snížili jsme počet příloh dokládáných k žádosti o podporu, bude méně zpráv o realizaci projektu, zjednodušili jsme administrativu při změnách aktivit v průběhu realizace projektu. A je samozřejmě nutné zmínit, že hodnotící kritéria žádostí jsou nově opravitelná, tzn. pokud žádost podá oprávněný žadatel a bude v ní mít chybu, žádost mu nebude zamítnuta, ale bude mít možnost ji opravit.

?) Na závěr se zeptám, v čem vy jako náměstek pro řízení sekce operačních programů spatřujete hlavní přínos šablon českému školství?

Přes všechny komplikace jsou šablony tím nejjednodušším, nejplošnějším a také univerzálním nástrojem intervenční logiky. Šablony mohou pomoci všem školám v České republice a máme pro ně připravenou dostatečnou alokaci i široké spektrum aktivit. Těší mě zájem škol a doufám, že se změnami budou spokojeny a že přesáhneme 75 % škol z první vlny. Šablony jsou totiž nástrojem, který, jak potvrdila první vlna, má smysl.

PhDr. Mgr. Václav Velčovský, Ph.D.,
náměstek pro řízení sekce operačních programů MŠMT

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Věříme v úspěch každého žáka, učitele i ředitele

Rozhovor s Mgr. Janou Stejskalovou, lektorkou, mentorkou, koordinátorkou projektových aktivit v organizaci JOB – spolek pro inovace a garantkou projektu „Otevíráme dveře reflektovaným praxím“ na Pedagogické fakultě Univerzity v Hradci Králové

úspěch pro
každého žáka

Jana Stejskalová je původně učitelkou 1. stupně základní školy. V průběhu své pedagogické praxe si vyzkoušela také funkci ředitelky ZŠ a MŠ a později zástupkyně ředitele ZŠ v Královéhradeckém kraji. Od roku 2005 pořádá kurzy pro učitele i vedení škol, zejména v oblasti pedagogického konstruktivismu či čtenářství, a výcviky mentorských dovedností. Při práci s vedoucími školskými pracovníky se mimo jiné zabývá tím, jak rozvíjet kulturu školy nebo jak na kolegiální podporu.

?) Jaké změny ve vzdělávání chcete svým působením dosáhnout?

Vzpomněla jsem si na otázku jedné účastnice semináře. Ptala se mě, proč dělám práci lektorky a mentorky, co mě na tom baví. Mě samotnou moc baví učit se nové věci, ve třídě i s učiteli v rámci kurzů. Líbí se mi pátrat po příležitostech, zjišťovat, co je v učení nás učitelů efektivní, co z toho, co jako učitelé děláme, má skutečný vliv na výsledky žáků. K otázce mě napadá, že bych ráda učitele povzbuzovala, snižovala jejich obavy ze zkoušení nových věcí a postupů, společně

s nimi sdílela radost, když se jim práce daří, a v neposlední řadě posilovala jejich silné profesní stránky. A to všechno z toho důvodu, aby rostla kvalita vzdělávání v našich školách a pro naše děti nebyl čas strávený ve škole ztrátou času, ale časem, který do maxima využijí k rozvoji svého potenciálu. Chtěla bych, abychom uměli navázat na to, kde jsme, a uměli se posouvat tam, kam je to reálně možné. Jako tým lektorů a mentorů JOB máme vytyčené tři dlouhodobé cíle, ke kterým směřujeme veškeré své aktivity: nacházíme a podporujeme učitele, kteří se chtějí učit dělat svoji práci ještě lépe, spoluutváříme komunitu, kde se učitelé účinněji učí,